

חוקים חדש

רעיונות נפלאים, חידושים, חיזוקים, התעוררות, וסיפורים מדהימים

מתוכן הדברים הנאמרים בפני הברית מקשיבים, פועלים בבית ודגלים

אשר הפני אלקים, לעזרא זמן הברית,

הלל באאמו"ר הרה"ג ר' משה גדליה ורטהיימר שליט"א

פרשת כי תשא תשפ"ד

כה תשא את ראש כל העובר על פקודי ה' הישרים

ביני ובין בני ישראל אות ברית אהבה היא

אֲדוֹן הַכֹּל, אֶתְּךָ שִׁמַּחַת לְבִינֵנוּ וְכֹל טוֹבוֹתֵינוּ, לְךָ

יָדִיד נְפָשֵׁינוּ כֹּל מֵאַוּוֵינוּ, לֹא תִתְפָּרֵשׁ מִיָּנֹן וְאֵל

נְפָרֵשׁ מִמֶּנֶךָ

לְהַעֲנִישׁ אֶת הַשָּׁנִי זֶה אֵךְ וּרְקֵ אִם זֶה בִּלְתִּי לֹה'

לְבָדוּ

אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶלְבְּנֵי אָדָם

כּוֹלֵךְ יִפֶּה רַעֲיִיתִי וּמוֹם אֵין בְּךָ

להשתתפות בהוצאות הרבות ולהקדשות והנצחות

ניתן להתקשר ל- 050-4161580

אֵלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל־פְּנֵי אָדָם

ב) מותר לאמרו בשם אדם גדול

א) היכן אמר זאת הקב"ה ?

[ובספר רמותים צופים – מציין שם לדברי הגמרא -אשר הנני מעתיק בזאת – דהכי איתא בעירובין (נ"א). רבה ורבי יוסף הוּו קא אזלי בזורחא. אמר ליה רבה לרבי יוסף: תהא שציתתנו תותי ליקלא דסביל אחוה... אמר ליה: לא ידענא ליה. נולכן אינו יכול לקבוע שביתתו [ס] אמר ליה: סמוך עלי. דחניא, רבי יוסי אומר: אם היו שנים, אחד מכיר ואחד שאינו מכיר – זה שאינו מכיר מוסר שציתתו למכיר, זה שמכיר אומר תהא שציתתו במקום פלוני. ומסיק הגמרא עלה דחאי עובדא- ולא היא, לא תנא ליה כרבי יוסי אלא כי היכי דליקבל לה מיניה, משום דרבי יוסי נימוקו עמו. ומפרש"י הא דאמר ליה משמיה דר' יוסי ליתא, ללא תניא ליה בשם ר' יוסי אלא סתמא תניא ליה לעיל, ומשום הכי אמרה בשם ר' יוסי כי היכי דליקבלה מיניה. ומסיק מבאן הרמתים צופים שמזה מוכח- שאם נראה לו שהלכה כך מותר לאומרו בשם אדם גדול כי היכי דליקבלי מיניה ועיין מגן אברהם אורח חיים סימן קנ"ו ס"ק ב. אשר הוא כותב שם: 'אם שמע דין ונראה לו שהלכה כך מותר לאמרו בשם אדם גדול כי היכי דליקבלי מיניה!']

ג) קול גדול ולא פסק כי קולו חזק וקיים לעולם

והנראה לבאר שיטת המכילתא שמביא רש"י עפ"י מה שמפרש בגור אריה את דברי רש"י שכותב לפרש הפסוק אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבְרֵי ה' אֶל־כָּל־קְהָלְכֶם בְּהַר מִתְּנֶה הָאֵשׁ הַעֲנַן וְהָעֶרְפֶּל קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסָּף וְיִקְתָּבִם עַל־שִׁנֵּי לְחַת אֲבָלִים וַיִּתְּנֶם אֵלֶּי - מתרגמין ולא פסק כי קולו חזק וקיים לעולם. ועל זה אומר המהר"ל - לקולו של

כתיב בפרשתו וַיֹּאמֶר לָהֶם כְּה־אָמַר ה' אֶלְכֶּי יִשְׂרָאֵל עֲזִימוּ אִישׁ־חֶרֶב עַל־יָרְכָךְ עֶבְרֵי וְשׂוּבוּ מִשְׁעַר לְשַׁעַר בְּמַחֲנֶה וְהִרְגוּ אִישׁ־אֶת־אֶתְוֹ וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־קָרְבֹן הֵנָּה מֵהַלְשׁוֹן שֶׁאָמַר מִשָּׁה רַבִּינוּ ע"ה נראה כאילו נצטווה במפורש מהקב"ה על פעולה זו ממש, אמנם רש"י מביא מהמכילתא שאומר על ציווי זה - והיכן אמר, וזכר לאלהים יחוס, ובאמת הרמב"ן כותב היא מורה שנאמרה למשה מפי הגבורה ולא כתבה, כי כאשר נחם השם הנכבד על הרעה איה אותו כיון שאין איה רואה שאכלה אותם תהרוג איה את עובדיו צסיף, ורס"ג כותב שזה גופא שכתוב בתורה בה אמר ה' היא המקור לכך שבה אמר לו ה' וכי אין צריך למצוא עוד מקור אחר לציווי זה מהש"ת.

ובתנא דבי אליהו רבה (פרשה ד) הוא אומר דבר חידוש עצום - מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ -שהאמת היא- שלא אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה כך לעמוד בשער המחנה ולומר מי לה' אלו, ולומר כה אמר ה' אלכי ישראל, אלא שהיה משה לדיק דן קל וחומר בעלמנו, אמר, אם אני אומר לישראל, הרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו, יהו ישראל אומרים, לא כך למדתנו, סנהדרין שהורגת נפש אחת בשבוע נקראת מחבלנית, מפני מה איה הורג שלשת אלפים ביום אחד, לפיכך -הוא המציא להם דבר שלא היה ו-תלה בכבוד שלמעלה, שנאמר כה אמר ה' וגו', הנה מזה נראה שמשמעות הלשון אשר אמר משה רבינו הוא שבה אמר ה' במפורש על מעשה זה היום הזה, ולא שכך כותב בתורה באופן כללי.

בְּכֹל־לִבְבְּךָ, וּבְכָל־נַפְשְׁךָ, וּבְמַדְרֵשׁ תִּנְחֹמֵא
אומר על פסוק זה מה ת"ל היום הזה, אלא
כך אמר משה לישראל בכל יום יהא התורה
חגיגה עליכם כאלו היום הזה קבלתם אותה
מהר סיני, וכן הוא אומר במקום אחר
והודעתם לבניך ולבני בניך כתיב בתריה יום
אשר עמדת לפני ה', והוא מקורו הטהור של
רש"י שכותב בפסוק זה - בכל יום יהיו
בעיניך חדשים, כאלו זו ביום נלווית
עליהם.

ובגלל הדבר הזה אומרים לנו חז"ל בפסוק
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם
כפי שמביא רש"י - לא יהיו בעיניך
כדיוטגמא - מלות המלך הבאה במכתב -
ישנה שאין אדם סופנה, אלא כחדשה שהכל
לצין לקראתה. שלא לדמות בנפשנו דימיון
שנא נצטוונו בזה, אלא שזהו האמת
שהקב"ה מצוונו בכל יום תמיד בקול גדול
ולא יסף ותורה מברזת ואומרת ומדברת
אלינו - וכמ"ש בזוה"ק בפרשת שמיני (דף
לו ע"א) אורייתא פתחא קמי בני נשא ואכרזא
וקרי להון, כמ"ש במשלי בראש המלות
תִּקְרָא בַּפִּתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אַמְרֵיהָ תֹאמַר
(א כא), וכן כתיב הלא־תִּקְרָא וְתִבְוָה
תִּתֵּן קוֹלָהּ: אֵלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל־
בְּנֵי אָדָם: הַבֵּינוּ פְתָאִים עֲרֻמָּה וְכִסְיִלִים
הַבֵּינוּ לָב: (שם פרק ח).

ה) אתערו בני עלמא לבייכו לקמי
מלכא קדישא

ובזוה"ק מאריך בזה הרבה פעמים, ואעתיק
באן קמא קמא דמטו ליד, בפרשת ויקרא
(דף יג עמוד א) כמה אית לכו לבני נשא
לאזדהרא מחזיהון ללא למחטי קמי
מאריהון, דהא בכל יומא ויומא כרוזא נפיק
וקארי אתערו בני עלמא לבייכו לקמי מלכא
קדישא, אתערו לאזדהרא מחזייכו, אתערו
נשמתא קדישא דיהב צווייכו מאתר קדישא

הקדוש צרוך הוא לא צא בשביל תנועת הפה
- לנאמר בזה שהיה בלוחה שעה ולא אחר
כך, אלא קולו של הקדוש צרוך הוא הוא
השפעת התורה מאתו, והוא יתצרך נקרא
'מקור חיים' (תהלים לו, י) המשפיע תמיד,
רק בלוחה שעה אזנים כרה לישראל כדי
לקבל השפע של הדבור עד שהיו כולם
צמדריגות הנביאים, אבל קולו של הקדוש
צרוך הוא משפיע מאתו החכמה תמיד, זה
'ולא יסף', כי אכלו אין סינוי, רק הסינוי מצד
המקבלים, והוא יתצרך משפיע תמיד,
ולפיכך 'קולו חזק לעולם':

ובזוהר הק' בפרשת יתרו (דף פג ע"א) - ח"ר
שמעון כתיב וידבר אלוקים את כל הדברים
וגו' וידבר צגין לאכרזא מילין ובראשית
רבה בפרשת וירא (פרשה מט) איתא - ר'
צרכיה ר' חייא אמרי צגין דתמן צבס ר'
יהודה אין כל יום ויום שאין הקדוש צרוך
הוא מחדש הלכה צבית דין שלמעלה ומייתו
לה מדבתיב שְׁמַעוּ שְׁמַעוּ בְּרַגְזוֹ קְלוֹ וְהִגְדָה
מִפִּי יִצְחָק (איוב לו ב) ואין הגא' אלא דברי
תורה כמה דאת אמר והגית בו יומם ולילה,
ובאמרי אמת לשבועות כותב שכשהנפש
מוכנה לזה יכולה לשמוע תמיד זה הקול
שהוא הקול גדול ולא יסף ומתרגמינו ולא
פסק, כריכים תמיד לזכור יום זה שהוא יום
אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב.

ז) בכל יום יהא התורה חביבה
עליכם כאלו היום הזה קבלתם
אותה מהר סיני

ולזה אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום
צת קול יולאת מהר חורב ומכרזת ואומרת
אוי להם לצריות מעלצונה של תורה (אבות
פרק ה' משנה ו). ולכן כתיב הַיּוֹם תִּזְדָּה ה'
אֶלְקֵיךָ מִצִּוְתָהּ לַעֲשׂוֹת אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה
וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים וְשִׁמְרָתָ וְעִשִׂיתָ אוֹתָם

עד מתי פתיים תאהבו פתי וגו' שובו בניס שובצים וגו' ולית מאן דירכין אודניה.

והוא על דרך שאמרו (חגיגה ט"ו א) כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בניס שובצים... והיינו הבת קול שהוא בכל יום. ואמר אחר כך שם אורייתא קא מכרזא קמייהו ולית מאן דיגשת. והוא מפני שבראש הפרשה מתחיל חכמות בחוץ תרונה וגו' אמריה תאמר עד מתי פתיים וגו'. וזהו ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום היום קאי על כל יום שבכל יום הבת קול יוצא ומעורר האדם לתשובה וכמו שכתוב בפרשה העצרה [כי תבא] כמה פעמים היום הזה ה' אלקיך מצוך וגו' את ה' האמרת היום וגו' וה' האמריך היום וגו' היום הזה נהיית לנעם וגו':

ולפי זה יתיישב שפיר מאמר משה רבינו כה-אמר ה' אלקי ישראל שימו איש-חרבן עלי-ירבן עברו ושבו משער לשער במחנה והרגו איש-את-אתו ואיש את-דעהו ואיש את-קרבו, אף אם לא נצטווה במפורש על זאת, שכן קאמר כל דברי התורה אינם מאמר ישן ובאופן כללי, אלא היא קול גדול שאינו פוסק לעולם המכרות ומעוררת כל איש ישראלי בכל עת את אשר עליו לעשות עכשיו על פי התורה, וזהו כוונת רש"י והיכן אמר, היינו מנא ידע מאי קאמר רחמנא, ועל זה משני שזה מדאמרה תורה זובח לאלהים יחרם, ומינה ידעינן מאי דקאמר רחמנא השתא במצב זה.

להיות בווער אש אהבת השי"ת בליבנו

את-אתו ואיש את-דעהו ואיש את-קרבו ומפרש בספרנו הטעם למה ציווה לעבור ולשוב משער לשער שהוא בכדי - לכפר על הבחתי חוטאים שלא מיחו בחוטאים,

עלמה... כדון בעני בר נס לאסתכלא בעובדיו ולתקנא לון קמי מאריה ויודי עלייהו בגין דקודשא בריך הוא אקרי רחום וחנן ומקבל לחינוך דתבין קמיה. ועוד שם בהמשך דבריו - תניא בארבע תקופין דשתא קלא אתפסק ודינין מתערין ותשובה תליא עד לאתתקו, וכד דינין מתערין קלא נפיק וד' לעלמא סלקין ונחתין כרזא קרי ולית מאן דיגשת ויתעבר וקודשא בריך הוא זמין אס יתובון יתיב

ובפרשת נשא (דף קכו ע"א) כמה אית ליה לבר נס לאסתכלא ולמנדע בפולחנא דמאריה דהא בכל יומא ויומא כרזא קארי ואמר (משלי א) עד מתי פתאים תאהבו פתי וגו', (ירמיה ג) שובו בניס שובצים ארפא משובותיכם ולית מאן דירכין אודניה אורייתא קא מכרזא קמייהו ולית מאן דיגשת,

ור' צדוק הכהן מלובלין כותב בספרו פרי צדיק בפרשת נצבים - לכן נזכר בכל מקום והיה אס שמוע תשמעו בקול ה' אלקיך אף שהקולות היו רק בשעת מתן תורה. רק זה קאי על מה שאמרו בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת אוי להם לצריות מעלבונה של תורה. וזה נשאר מקולות דמתן תורה שעל זה נאמר שם וכל העם רואים את הקולות רואים בהווה. והבת קול הוא מה שצא התעוררות כלב כל אחד מישראל כמו שאומרים מהבעש"ט ז"ל. ובזוה"ק (ח"ג קכ"ו א) בכל יומא ויומא כרזא קארי ואמר

|| לכפר על אשר לא מיחו בחוטאים

כתיב בפרשתן שאמר משה לבני לוי עברו ושבו משער לשער במחנה והרגו איש-

מעליהם, משום דאיגלאי מילתא שזהו טבעם בכל מקרה להבליג ולשתוק גם כאשר הם רואים מעשים אשר היטב יחרה להם עליהם.

להכריז בביכול שמעולם לא הסכים הקב"ה לשבור הלוחות שכן מעולם לא קלקלו בגגו.

וביום השב"ק בעת קריאת התורה האיר לי השי"ת, שאשר על כן אמר השי"ת למשה לאחמ"כ וְכַתְּבָתִּי עַל־הַלְּחָת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הִנֵּן עַל־הַלְּחָת הַרְּאשִׁימִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ, כי אחר שאמר לו הקב"ה זה עתה פסל לך, וכאמור המכוון בזה הוא לומר כאילו לא לרצונו ית' הייתה זאת - שבירת הלוחות, ועל זה בא להפיס את דעתו מיד, שלא יהיה לו חלישות הדעת מזה ששבר את הלוחות

ולזה אמר לו תיכף 'אשר שברת' וכדדריש ריש לקיש במסכת שבת (פ"ז) **ייקר כחך ששיברת, ומינה יליף התם להסכים הקדוש צרוך הוא על יו, ובפסיקתא זוטרותא (לקח טוב) מפרש לה, שאלמלא לא נשתברו נתחייבו ישראל כלייה ח"ו, לכך נאמר אשר שברת, אמור מעתה, שטוב הדבר ששברת, ומ"מ טוב שאתה שברתה ולא אני, שכן עכשיו לאחר שנתרציתי להם לא יישאר שום רושם מזה, ובבחינת עקירה למפרע וכאילו אני לא רציתי כלל לשבור הלוחות רק אתה על דעת עצמך, וזאת על אף אשר באמת טוב עשית וישר כוחך ששברת.**

בזה איגלאי מילתא, שלא רק משום דעבודה זרה היא דזל בעיינייהו שתקי, שהרי אם כן אזי בראותם את שבט לוי הורגים את קרוביהם היה עליהם להתקומם, ומדשותקו ירדה תביעה זו

ח) כולך יפה רעייתי ומום אין בך

כתב רש"י עה"פ פסל לך - אתה שברת הראשונות, אתה פסל לך אחרות. משל למלך שהלך למדינת הים והניח ארוסתו עם השפחות, מתוך קלקול השפחות ילא עליה שם רע, עמד שושבינה וקרע כתובתה, אמר אם יאמר המלך להורגה אומר לו עדיין אינה אשתך. בדק המלך ומלא, שלא היה הקלקול אלא מן השפחות, נתרכה לה. אמר לו שושבינה כתוב לה כתובה אחרת, שנקרעה הראשונה. אמר לו המלך אתה קרעת אותה, אתה קנה לך נייר אחר, ואני אכתוב לה בכתב ידי, כן המלך זה הקדוש צרוך הוא, השפחות אלו ערב רב, והשושבין זה משה, ארוסתו של הקדוש צרוך הוא אלו ישראל, לכך נאמר פסל לך.

ונראה הכוונה בזה שלא בכדי לחסוך לעצמו את עלות הנייר הוא, אלא בכדי שלא יצטייר כאילו המלך היה באותה עצה עם השושבין בקריעת הכתובה מחמת החשד, וה"נ בביכול הקב"ה אינו רוצה להסכים עם שבירת הלוחות מאחר שלא ישראל היו חשודים רק הערב רב, וביותר עומק אפ"ל שגם מה שכביכול כן היה תביעה על כלל ישראל הרי שיש בחינה שלאחר התשובה מאהבה איגלאי מילתא למפרע שכלל לא היה כאן חטא ולזה א"ל הקב"ה למשה שביא הלוחות משלו בכדי

